

Underbilag I.

København, den 23. September 1912.

Ved Skrivelse af den 12. f. M. har det høje Ministerium anmodet mig om at udtale mig om, hvorvidt der efter min Formening er Grund til vedblivende at bibeholde særlige Lovregler for Fiskeriet i Gudenaen og Randers Fjord og i saa Fald om, hvorvidt der bør foretages Ændringer i de nu gældende Bestemmelser, og hvorledes disse bør være. Jeg skal derfor tillade mig at give den følgende Redegørelse, idet jeg i øvrigt henviser til det medfølgende Forslag og til Bemærkningerne til de enkelte Paragraffer.

Da Statskassen i 1898 købte Frisenvold Fiskegaard, var det tidligere betydelige Lakse- og Ørredfiskeri i Randers Fjord og Gudenaen ganske i Forfald, og Købet af Fiskegaarden var motiveret ved Ønsket om atter at bringe dette Fiskeri paa Fode og ved særlige Lovbestemmelser at søge at skaffe ordnede Forhold til Veje for Fiskeriet i dette vort Lands betydeligste Vandløb.

Fiskebestandens Aftagen skyldtes flere forskellige Faktorer, af hvilke her fire skal fremhæves:

1. Vandomraadets Indskrænkning ved Stemmeværker, der dannede uoverstigelige Hindringer for Fiskenes Opgang til de fleste og bedste Ynglepladser, der fandtes i Aaens øvre Løb.
2. Aareguleringerne i den tiloversblevne Del af Omraadet, ved hvilke Sten i stort Antal, Grus og Sandbanker fjernedes, hvorved saavel Skjulesteder som de resterende Legepladser forringedes af Hensyn til Pramfarten.
3. Det intensive Fiskeri, der som en Følge af de med Kommunikationsmidlernes Forbedring voksende Fiskepriser udviklede sig saa at sige ved enhver Del af det tiloversblevne Vandomraade.
4. Frisenvold Fiskegaard, der var i privat Eje, og for hvis Ejer det derfor gjaldt om at udbringe det mest mulige af de omfattende Fiskerirettigheder, saa at han, da der til Trods for de Fiskegaarden tilhørende Privilegier havde udviklet sig et stærkt Fiskeri fra Randers i Strømløbet nedenfor Fiskegaarden, paa sin Side maatte bøde herpaa ved at træffe de videst mulige Forholdsregler for at undgaa, at nogen til Fiskegaarden opsluppen Laks fik Lejlighed til at slippe videre.

Forholdet var altsaa det, at de Laks og Ørreder, der søgte ind paa Randers Fjord, blev forfulgt med Vaad og Drivgarn nedenfor Fiskegaarden, og næsten alle de, der havde undgaaet disse Efterstræbelser, gik i Fangstindretningerne ved Fiskegaarden, medens de faa, der lejlighedsvis slap igennem her, ufejlbarlig blev taget paa Legepladserne i Aaen, hvor der var lavt Vand, ingen skærmende Sten, ingen Skjul og intet Opsyn.

Ved Statens Køb af Fiskegaarden ændredes disse Forhold aldeles undtagen i Randers Fjord, hvor nu som tidligere største Parten af de mod Gudenaen søgende Laks og Ørreder fanges; men medens dette Fiskeri tidligere blev drevet ganske lovløst, er det nu ordnet ved Lov, idet Staten af sine ved Fiskegaardens Køb erhvervede Rettigheder kun — af Hensyn til Fiskebestandens Vedligeholdelse og til de fiskeriberettigede Lodsejere oppe ad Gudenaen — forbeholdt sig fri Passage for Fiskene fra Randers Sønderbro op til Fiskegaarden, idet der i begge de hidtidige Love optoges Forbud mod